

SZABÁCSHOZ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadályzatban átvéve.
Egész évre ..... 10 k.
Félévre ..... 5 k.
Helyben háshoz hordva.
Egész évre ..... 10 k.
Félévre ..... 5 k.
Változó postán szállítva.
Egész évre ..... 12 k.
Félévre ..... 6 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétévi és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 240. szám. Nagyvárad. Csütörtök 1915 október 21.

Szabácsához közeledünk.

A bolgárok 2000 szerbet és 12 ágyut zsákmányoltak.

Budapest, okt. 20. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

Macsvában előnyomuló osztrák-magyar csapatok Szabácsához közelednek. Ripanyánál és Grockától délnyugatra az ellenséget kiverők egy erősen megszállt magaslatti állásból. Német csapatok Szemen-driától délre kieroszakolták a Rajja alsó folyásán az átkelést és Po-zsaraváctól délkeletre Petrovál irányában újra tért nyertek.

A bolgárok elragadták az ellenségtől a Szultán Tepén Egri-palánkától délnyugatra lévő erős állásait.

Kamonova felé előnyomulva 2000 szerbet elfogtak és 12 ágyut zsákmányoltak.

Heves tüzérségi és gyalogsági harcok az olasz fronton.

Budapest, október 20. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az Isonzó arevonalon lévő hadállásunk ellen intézett erős tüzérségi tűz tegnap is egész nap tartott. A doberdói fensik elleni tüzelés hevessége délután még fokozódott. Az olasz gyalogság a Krn szakaszon a tolmeini hídfő ellen, azonkívül a Monte San Michelle és a Vermeigliánótól keletre fekvő terület ellen intézett támadásokat, de mindenütt visszavertük. Nagy veszteségeket szenvedett. Tegnap a tiroli harc vonalon nagyobb harcok voltak. Csapatunk Tre Sassinál és a Vilgereuthi fensikon két-két támadást vertek vissza. Tre Sassinál a harc helyenkint kézi-tusává fejlődött. A Judikárien szakaszon, ahol az ellenség az utóbbi időben fokozott tevékenységet fejtett ki, előretolt osztaguk a fővédelmi vonalra vonultak vissza.

Höfer.

A bolgárok bevonultak Istipbe.

Budapest, október 20. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik hivatalosan: A bolgárok bevonultak Istip és Radovistye macedon városokba.

Oroszország háboruja Bulgária ellen.

Páris, október 20. Pétervárról jelentik a Petit Parisien-nek: Oroszország hadüzenete Bulgária ellen közvetlenül küszöbön áll. A hadiállapot kihirdetésével egyidejűleg a cár manifesztozatot fog intézni a bolgár néphez.

Olaszországot illetőleg tudni vélik Pétervárott, hogy Salandra és Sonnino együttesen jegyzéket dolgoztak ki, amely tudatja, hogy az olasz flotta a bolgár partvidék elzárásában az Aegei tengeren részt fog venni.

Bolgár hivatalos jelentés.

Szófia, október 20. A mai bolgár hivatalos jelentés a következőket közli:

— A tegnapi nap folyamán csapatunk folytatták előnyomulásukat szerb területen, az egész fronton.

A Morava völgyében csapatunk meghódították Vranja városát és ezzel elvágták az üszküb—nisi vasúti vonalat. A mikor lovasságunk bevonult Vranjába, a lakosság zsvivó-kiáltásokkal fogadta és előbb fehér zászlókat tűzött ki a házakra, de azután minden házból golyózáport zuditott katonáinkra.

Csapatunk, a melyek Egripalánkától Stratein felé haladtak, elfogtak egy szerb zászlóaljot és 3 tisztet.

A bregalnici völgyben csapatunk meghódították Koesana városát, a honnan nyugat felé nyomulnak előre. A harctéren levő hadsereg nagy vezérkara.

Kormányválság Angliában.

Rotterdam, október 20. A Daily Chronicle országgyűlési tudósítója jelenti: Az általános katonakötelezettség behozatalára indított mozgalom vezetői a katonakötelezettség kérdésének gyors elintézését sürgetik. Alighanem még e hét vége előtt döntő események várhatók. Több miniszter lemondásáról nyíltan beszélnek és könnyen meg lehet, hogy kockán van az egész kabinet sorsa is.

Divat értesítés elsőrangú női szabóság.

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgy közönséget, hogy az őszi és téli divat összes újdonságai teljes választékban raktára érkeztek. Méret utáni rendel-mények leggyorsabban eszközöltetnek, kész női blousok, pongyolák, kabátok, divat kelmék, selymek, bársonyok, kalapok, vásznak, fehérneműk, ernyők, ridiculók, harisnyák, keztyűk, szőnyeg-, függöny-, paplanok és takarók legjobban beszerezhetők

Czillér Imre

nagyáruházában

Szent László-tér.

Leszereltünk egy orosz páncélvonatot.

Budapest, október 20. (Hivatalos.)

Orosz hadszintér.

Kolhy körül tegnap is folyt a harc, anélkül, hogy az általános helyzet változott volna. A Putilovka mellett a 49. gyalogezred egy portyázó osztaga leszerelt egy orosz páncélvonatot, melynek mosdóját párlépcsnyire állásaink előtt egy gránát teliben találta és az alkalommal 2 gépfegyvert, számos japán kézi lőfegyvert, sok lőszeret és nagy mennyiségű hadiszert zsákmányolt. Egyébként északkeleten nincs ujság. *Höfer.*

Zajecsár elfoglalása.

Budapest, október 20. (Saját tud.) A Grazer Tagespost jelenti Szófiából: A bolgárok egy napos harcban elfoglalták Zajecsárt. A város bevételével a Negotinnál fekvő szerb csapatok visszavonulása el van vége.

A Gradskovótól előnyomuló bolgárok Koprivnicán áthaladva Salas felé nyomulnak. A Kadibogástól előnyomuló bolgárok centruma Knajzesvácot, az északi szárny heves harcban Belevácot megszállotta.

A németek győzelme a Champagnében.

Berlin, október 20. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

A Champagnében Brunaytól északkeletre egy felderítő előretörésünk alkalmával 4 tisztet és 364 főnyi legénységet elfogtunk 3 géppuskát, 3 aknavetőt és sok hadiszert zsákmányoltunk. Mittelkerkénél lelőttünk egy légi járművet. A benneülőket elfogtuk.

Több orosz állást elfoglaltak a németek.

Keleti hadszintér.

Hindenburg tábornagy hadserege.

Mitautól északkeletre és északnyugatra csapataink tovább is előrehaladtak. Több elengedő állást elfoglaltak.

Lipót bajor herceg hadsereg csoportja.

Semmi újabb esemény nem történt.

Linsingen tábornok hadserege.

A Styr mentén még tartanak a helyi harcok.

A bolgárok Szultán-Tepét elfoglalták.

Balkán hadszintér.

Az osztrák-magyar csapatok Szabács irányában nyomulnak előre.

Ripanytól délre további harcok vannak folyamatban. Lucica—Bozsevától délre újból visszavetették az ellenséget.

A bolgár csapatok gyors lendülettel határukba kerítették Szultán Tepét (Egriplinkától délnyugatra). Kumanova irányában való előnyomulásuk alkalmával 2000 embert foglyul ejtettek és 12 ágyut zsákmányoltak. (Min. eln. sajtóosztály.)

Görög kormányválság készül.

Budapest, október 20. (Saját tud.) Athénből jelentik: Gunarisz és Theotokisz miniszterek befolyása növekszik. Zaimisz lemondással fenyegetődik.

Oroszország nem vonul át Románián.

Berlin, október 20. A Telegrafen Union jelenti Bukarestből: Ugy orosz, mint román hivatalos oldalról erősen cáfolják azokat a híreket, amelyek az Oroszország által Romániához intézett ultimátumról és arról szólnak, hogy orosz csapatok fognak Dobrudzsán átvonulni. A román sajtó, amely soha se adott hitelt a híreknek, bizonyos megkönnyebbüléssel állapítja meg azok alaptalanságát. A németek, osztrákok, magyarok és bolgárok szerbiai gyors sikerei a központi hatalmakra nézve kedvezően befolyásolják a hangulatot. A beavatkozást sürgető lapok elcsendesedtek. Az állítólagos németbarát sága miatt támadott Bratianu-kormány helyzete most szilárdabb, mint valaha.

A szaloniki-nisi vasut megvan szakítva.

Stocholm, október 20. A Stockholms Tidningen nek jelentik Rómából:

Az entente-esapatok megszállták a szaloniki-nisi vasutvonalat, a mely a Strumicánál teljesen ép, mert a hidak nincsenek elpusztítva. Az első különítmény már megérkezett Nisbe. A szövetségesek folytatják a csapatok és az ágyuk partraszállítását.

Ugyane lapnak egy későbbi párisi távirata azonban már beismeri, hogy a bolgárok egy váratlan támadása Vranja közelében elpusztította a vasutvonalat.

Rotterdam, október 20. Már az október 17-iki nisi jelentés közli, hogy a szerb csapatok kénytelenek voltak Szemendriától délre hátrább vonulni, mert azok a csapatok, a melyek Belgrádot védték, visszavonultak. Vranja és Raistovac között az ellenség megszállta azt a vidéket, a mely a vasutvonal fölött is uralkodik. Ennek következtében — mondja a szerb jelentés — a vasuti összeköttetés Nistól délre megszakadt.

Oroszország mégis átmasirozik Románián?

Budapest, október 20. (Saját tud.) A Dayli News jelenti: Az oroszoknak Bulgária ellen való átmasirozása Románián keresztül mégis megtörténik, politikai és katonai okokból.

Egy francia hadosztály pusztulása.

Budapest, október 20. (Saját tud.) Párisi távirat szerint a Guerre Socialében Herwe jelenti: Artoisnál egy francia hadosztályt figyelemztetés ellenére rohamra vittek 25 méter mélységű sértetlen drótakadály ellen. A hadosztály az akadályokban fennakadt és rettenetes veszteségeket szenvedett.

Nyugaton nem lesz több offenzíva.

Rotterdam, október 20. A Times azt írja, hogy a nyugati harctéren a nagy offenzíva megakadt és ebben az évben minden valószínűség szerint új offenzívát nem kezdenek. Bizonyos határig, mondja az angol lap, erőlkijetésünk a válságos pillanatokban esőkentette azt a nyomást, mellyel az ellenség orosz barátainkat szoritotta. Ezzel szemben egészen bizonyos, hogy a szövetségeseknek nem sikerült a német állásokat felgöngyöltetni.

A fogyasztók szövetsége bizottságának értekezlete.

Megalakítják a nagyvárad fogyasztók szövetségét.

A Pannoniában tartott népgyűlésen megalakított nagyvárad fogyasztók szövetségének bizottsága tegnap tartotta első értekezletét a Feministák egyletében. Ott voltak: özv. Nagy Ödönné, Tordai Molnár Gizáné, Rechten Bauer Zsófia, Rigó Szeróna, Dutka Ákosné, Fehér Dezsőné, Wiener Jenőné, Ipolyi-Keller Gyula, dr. Ágoston Péter, Kocsán János, Szabó Károly, dr. Papp Károly, Eisele Ármin, Biró Márk, Várad István, Sichermann Bernát.

Az értekezletet dr. Ágoston Péter nyitotta meg s beszámolt eddigi eljárásairól a városi hatóságnál.

Indítványozta, hogy a közönséghez intőzzen felhívást a szövetséghez, hogy minél számosabban jelentkezzenek ellenőrökül a polgárörtség kíségetésére, hogy a hatóságot támogassák a piac ellenőrzésében, hogy így eljárassanak azok ellen a vásárlók ellen, akik a piacon minden árat megadnak, s okozzák azt, hogy a maximális áron felül vásárolva a vevők maguk hajtják fel az árakat.

A hatóságot támogatni kell, mert nincs elég hatósági közeg az ellenőrzésre. Aki teheti, jelentkezék polgárörnek. Erősebb agitációt kell folytatni a városi hatóság ellen, mely nagyon lassan mozog s a kormánytól követelni kell a rekvirálás elrendelését.

Meg kell alakítani a fogyasztók szövetségét. Erről informálni kell a közönséget, hogy a szövetség a legelővidebb idő alatt létesítsék. Ennek egyetlen lehetséges módja van: tárgyalni kell a „Hangya” szövetségettel, melyhez az országban 1500 szövetség tartozik. Ha ez a szövetség nem lesz nagyszabású, akkor nem felel meg a célnak, azért az agitálásnak oda kell hatnia, hogy a szövetségbe belevonja egész Nagyvárad közönségét. Kéri a bizottságot, hogy tanács-

kozzék a szövetkezet létesítésének módokról.

Ipolyi Keller Gyula. A gazdák értékesítő szövetkezete ma is árusítat zöldségféléket, gyümölcsöket, tojást és különféle vadakat a Szaniszló utcai városi boltba.

Az a véleménye, hogy további agitáció felesleges, hanem azonnal téthez kell látni. Az a célunk, hogy a falusi terményeket bevonjuk, hogy paralizáljuk a közvetítők munkáját, akik rendkívül agilisak s bejárják a falvakat s összevásárolnak mindent s felhajtják az árakat. S hogy összeszedett terményeiken ily magas árakon adjanak tul, a falukon ők maguk vásárolnak ezeken az árakon úgy, hogy a falusi termelő már nem tudja, hogy mily magas árt kérhet a portékájáért. Nekünk közvetlenül kell vásárolnunk a termelőktől. Ez csak egy hatalmas városi fogyasztási szövetkezet létesítésével valósítható meg.

Egy ily szövetkezetben az összes környékbeli falvak biztosítva lennének, hogy terményeiket ennek tisztességes áron eladhassák s állandó összeköttetést létesítenének vele. Ez a szövetkezet foglalkoznék minden cikk vételével és eladásával, a nyers húst kivéve. Meg lehet alkotni a nagyváradai fogyasztók hatalmas szövetkezetét, csak 50,000 korona kell hozzá, melyből 25.000 koronát jegyezzen a város, a másik 25.000 koronát részjegyzésekből kell összehozni.

Ha ez a pénz együtt van, azonnal megkezdheti működését a szövetkezet. Lesz minden ára, ha maximális áron is, de lesz.

Csak jövőre lesz még drágaság. Mert a vetéseknek csak egy negyede van elvetve. Hajdúvármegyében, a hol a föld megművelése sokkal könnyebb, a földnek csak egy kis része van bevetve. A földművelőket elvitték katonának, állatállományukat megfélemlítették. Mindent meg kell tennünk az inség enyhítésére. A társadalmi segélyakció csak fogyasztási szövetkezet létesítésével lehetséges.

Azonnal meg kell kezdeni a részjegyzések gyűjtését. Lépünk összeköttetésbe a Hangyával, a szövetkezetek központjával, mely a maga nagy szervezetével azonnal esatlakozik.

Sok ellenzéssel fog találkozni a szövetkezet megalakítása a kereskedők részéről, de ezzel nem szabad most törődnünk, mert itt már a végszükség enyhítéséről van szó s most nem lehet szó egyes osztályok érdekéről. Az emberek éhen halnak. Csak szövetkezet létesítésével lehet segíteni módszeresen. A környék falvainak lakosai vállalták, hogy költségpen kelt csirkéket felnevelnek. Nagyszalonta és Kőtegyán környéke oly nagy mértékben üzi a baromfitenyésztést, hogy egész Európát ellátja. Derecskén nagy kertészetet lehet felállítani, ha egy nagy szövetkezet lesz itt, mely a meghatározott mennyiségű hold földön termelt főzeléket, paradicsomot előre leköti.

Igy lehetne Borson káposztát, más helyt hagymát stb. termesztetni. A falusi termelők vállalkoznak rá, hogy azt a magvat ültetik el, azt a terményt termesztik, amit a szövetkezet előre megrendel, ha biztosítva lesz, hogy a terményt átveszi tőle a szövetkezet. Csak a szövetkezet létesítése biztosíthatja az értékesítést s így a szövetkezet a termelés fokozására is kihat.

A városi hatóság nem alkalmas arra, hogy árusítson. A város csak végszükség esetén nyithat boltot. *Ha a város rossz lisztet árul, ki véd meg ellene? Legfeljebb az ujságok megírják s ezzel a dolog rendben van.* A városi hatóság ne áruljon, csak ellenőrizze az árusítást. A városi árusítást pedig csak városi fogyasztási szövetkezet létesítésével lehet feleslegessé tenni.

A rendkívül meggyőző fejtegetés után a körül folyt a megbeszélés, hogy a részjegyek mily értékűek legyenek, 50, vagy 20 koronások legyenek-e?

A bizottságnak majdnem minden tagja hozzászólt a kérdéshez s a többség amellett nyilatkozott, hogy 20 koronás részjegyekkel kell megalakítani a szövetkezetet. A bizottság nem határozott még s csak szombati ülésén dönt efelett, amikor a jegyzésre az aláírási ivateket is ki fogják bocsátani.

Valószínű, hogy a szövetkezet pár nap alatt megalakul.

A mai városi közgyűlés.

Pótlólag felvett tárgyak.

Nagyvárad város törvényhatósága ma, esütörtökön tartja meg a mult esütörtökről elhalasztott közgyűlést. Általános érdeklődést keltenek azok az ügyek, amelyek a közélettel kapcsolatosak. Ezek a kérdések a város egész közönségét közvetlenül érintik, mert mindannyian érezzük a mai megélhetés rendkívüli nehézségeit.

A közgyűlés tárgysorozatán szerepel Belányi Imre felelőzése is a polgármesternek ama véghatározata ellen, mellyel őt állásából a bíróság határozatának bevétele előtt elbocsátotta. Belányi Imre minden egyes törvényhatósági bizottsági tagnak megküldötte felelőzését; nem kér más, mint hogy ne tekintsek elintézettnek az ő ügyét a villamosmű felügyelő-bizottságában az ő meghallgatása nélkül hozott határozattal, hanem várják meg, míg a tényállást a bíróság tisztázza. A bíróság előtt Belányi az ellene emelt összes vádak alól tisztázni kívánja magát. Nemesak azokra a kérdésekre terjeszkedik ki a bíróság előtt, melyek szigorúan a büntető törvénykönyv paragrafusai alá esnek, hanem azokra is, a melyek a villamosmű kezelésére általánosságban vonatkoznak. Ezek egymással szoros kapcsolatban állanak s épp azért a bíróság az összes kérdésekben fogja a valóságot megállapítani. Nemesak méltányos, hanem az esetleges kártérítési perre való tekintettel a város érdekében egyenesen kívánatos is, hogy a bíróság, az illetékes fórum döntése előtt a város ítélkezzék. A felelőzést Belányi egy körlevél kapcsán küldötte meg az összes törvényhatósági bizottsági tagoknak. Ebben a körlevélben a felelőzés beadása óta folmerülő eseményeket vázolván, többek közt bejelenti, hogy vádlói közül többek ellen már eddig megfelelő adatokat szolgáltatott kezébe, a mely adatok azt bizonyítják, hogy ha mulasztások történtek a villamosműnél, azokat nem ő, hanem mások követték el. Kettő ellen vádlói közül ezeket az adatokat egybegyűjtve, a vizsgálóbíró elé terjesztette, a hová rövid

időn belül a többi bizonyítékokat is bejelenti.

Ily körülmények közt még inkább indokolt Belányinak az a kérése, ne hamarkodja el a város az ő megfosztását kenyéretől, hanem bízzuk a pártatlan bíróságra annak kiderítését, ki az igazi bűnös? Az is méltányos, vagy a mig ez a most feltétlenül vitás kérdés eldől, ne hagyják a Belányi családját éhenhalni, hanem javadalmának minimális részét, havi 300 koronát utaljanak ki családjára részére az ügy eldöntéséig.

A már közölt tárgysorozat pár ügyvel bővült. Ezek egyike a hadikölcsön jegyzése.

A városi tanács ugyanis javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, hogy a III. hadikölcsönre egy millió koronát jegyezzen Nagyvárad városa. Mivel pedig megfelelő összeg nem áll rendelkezésére a városnak, lombardkölcsön útján fedezi a város az egy millió összeget és pedig négy helybeli pénzintézet útján.

A Nagyvárad Takarékpénztár, az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár, a Leszámitoló és Jelzálogbank és a Nagyvárad Agrár Takarékpénztár egyenlő, egyenként 250.000 koronát fedeznek a város jegyzéséből és pedig akként, hogy 1916 július 1-ig négy és fél százalékot, 1917 december végéig pedig 5 százalék kamatot s a következő időre szintén a legelőnyösebb kamatot számítanak a városnak.

A pénzügyi műveket ilyen keresztülvitele mellett Nagyvárad város pénztárának tekintélyes jövedelme lesz a hadikölcsönből. A hadikölcsön után ugyanis 6 százalék kamatot kap a város, tehát 1 százalék, illetve 1 és fél százalék megmarad a városnak, ami igen tekintélyes összeg; csak az 1917. év végéig mintegy 30000 korona.

Póttárgyként javasolja továbbá a város tanácsa, hogy a Haditermény r. t. újabb 200 vagon buzára tett ajánlatát fogadja el a közgyűlés.

Hir szerint a mai közgyűlésnek még pikáns epizódja is lesz bizonyos felszólalás, ha ugyan az illetők el nem állanak a felszólalástól.

A pótlólag felvett tárgyak különben a következők:

17. A tanács javaslata hadikölcsön jegyzés ügyében. 18. A tanács a városi gyámpénztár 1914. évi számadásait tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 19. A tanács javaslata a Haditermény Részv. Társaságnak további 200 vagon buza szállítására nézve tett ajánlatának elfogadása ügyében.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

A KATHOLIKUS KÖR választmányi ülése.

Beleznay Antal emlékezete, Belopotoczky Kálmán síremléke.

A Kath. Kör választmánya tegnap este ülést tartott; jelen voltak:

Dr Lábán Lajos világi elnök, dr Karácsonyi János egyházi elnök, dr Vueskics Gyula, Brém Lőrinc, Siket Traján, Gellért László, dr Hoványi Gyula, Tóth Imre, Imrik S. Zoltán, Imrik Gusztáv, dr Krüger Aladár, Sztarill Ferenc, Karger Sándor, Sünger Bertalan, Justh Károly, M. Jánossy Aurél, Halmos András.

Az elnök mindenekelőtt rendkívül meleg hangon emlékezett meg arról a súlyos veszteségről, mely a Kört Beleznay Antal elhalálásával érte. Méltatta azokat a hervadhatatlan érdemeket, a melyeket Beleznay Antal a Kath. Kör zenei életének fejlesztése, az ünnepélyek zenei részének mindenkor fénys sikere körül szerzett. Súlyos veszteség az ő halála a Kath. Körre, s épp ezért indítványozza, hogy a Kör jegyzőkönyvileg örökítse meg fájalmát Beleznay Antal tag elhunyt főlött, a családhoz részvétiratot intéz.

Megemlékezett az elnök arról, hogy dr Némethy Gyula tb. kanonok áldozó papságának 25. évfordulóját ünnepelte; ez alkalomból őt a Kör üdvözli. Örömmel üdvözli a választmány dr Pataky Arnoldot is, egyetemi tanárrá történt kinevezetése alkalmából.

Dr Karácsonyi János bejelentette, hogy Grócz Béla nagyprepost a Kath. Kör alapító tagjai sorába lép és alapítványi tagságul egy darab ezer koronás hadikölesön kötvényt adományoz a Körnek. A Kör ez adományt hálás köszönettel fogadta s köszönetét jegyzőkönyvi kivonattal közli az adományozóval.

Dr Vueskics Gyula jelentette, hogy a Kör irodalmi művészeti bizottsága Beleznay Antal emlékezetét külön ünnepélyen üli meg és síremlékének felállítására társadalmi mozgalmat indít. A részleteket bejelentik a választmánynak annak idején. Jelentette továbbá, hogy a Kör nagy jótevője, Belopotoczky Kálmán nagyprepostnak a síremléke elkészült. Ennek kapcsán a választmány elhatározta a világi elnök indítványára, hogy november 1 én este a Kör tagjai Belopotoczky Kálmán sírját testületileg fölkeressék; gyülekezés 5 órakor Karácsonyi János egyházi elnöknel. A sír kivilágításáról a Kör gondoskodik s a halálkozás évfordulóján az olasz plebánia templomban gyászmisét mond.

Uj tagokul felvették: Szirmay L. Árpád kanonok, dr Fekete József táblabíró, Soltész Géza, Domanek Pál, Kiss István, Egyesy Antal, dr Pataky Béla, Lányi Sándor, Komjáthy Sándor, Pálffy László, Szirmay L. Árpád egy évi tagsági díj f-j be 50 koronát küldött a Körnek, a mit a választmány köszönettel fogadott.

x Mégyszoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1 től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél. Szent János utca 3. szám.

Egy nagyváradi színész kitüntetésé

Gróf Lónyay Sándorné levele Varsa Gyulához.

Gyönyörű és a vidéki színművészek körében idáig egyedüli szép kitüntetés érte Varsa Gyula színművészt, a nagyváradi színtársulat törekvő fiatal művészt. A fiatal művész ez év augusztus 7-én vendégszerepelt Budapesten az Augusztia gyorssegélyalap javára Augusztia Karaválon, ahol a Góth-párral együtt „A háromszög” című kis egyfelvonásos darabban aratott ragyogó sikert.

A jótékony szolgálatában kifejtett eme tevékenységéért tegnap aztán szép kitüntető elismerés érte. Gróf Lónyay Sándorné, az Augusztia gyorssegélyalap elnöknője a következő levelet intézte hozzá:

Nagyságos Művész Ur!

Az Augusztia gyorssegélyalap javára f. évi augusztus 7-én tartott Augusztia Karaválon való szíves közreműködését ismételt megköszönve, kérem fogadja az itt mellékelt hadi emlékérmét és árvácskát szereplése emlékéül.

Hazafias üdvözzel
Gróf Lónyay Sándorné.

A levél mellé egy gyönyörűen illusztrált kartonlap volt csatolva, melynek közepére a Kraszniknál zsákmányolt orosz ágyuk egyikéből öntött dombormivű hadi emlékérem volt erősítve és egy szövetséges hatalmak színeit ábrázoló email árvácska bróss.

A szép kitüntetés, mely nem csak művészi, de a város közönségének körében is kellemes feltűnést keltett, egyszersmind illusztrálja azt a művészi sikert is, amelyet Varsa Gyula budapesti szereplése alkalmával aratott.

Párizs-utca.

Uj nevet kell adni az utcának.

Franciaországban már mindent elkövettek, hogy ami csak a miénk, vagy ami csak valami összefüggésben is volt velünk, megszüntessék. Mi csupán annyit tettünk, hogy a háboru kezdetén a francia és angol divatot kiküszöböltük. Szabóink és divattermeink tulajdonosai nagy felhevültségükben beragasztották papírral a cégtáblájuknak azt a részét, a hol angol, vagy francia divatot hirdettek. Azóta telt az idő és még csak ezek a papírok is lekerültek a cégtáblákról. Ma már minden úgy van, mint volt ezelőtt.

Nagyváradon például itt van Párizs-utca. Nem valami pompás helyen fekszik, sőt, az előző neve sem volt valami modern városi utcai elnevezés, de mégis Párizs a neve. Igaz ugyan, hogy ennek a kis mellék utcának semmi köze sincs a francia fővároshoz, mert csak a Párizs-patakra vonatkozik, azonban mégis bántó, hogy Párizs nevet visel.

Nekünk tulajdonképpen történelmi név Párizs. Azonban, ha meg is szűnnek az utca elnevezése, nem veszne el teljesen Párizs neve, mert még mindig ott van a betömetlen és büzös Páriz-patak. Különben is ez a patak jogosabban van hivatva megörökíteni Párizs nevét, legyen akár a franciák fővárosáról szó, akár pedig a mi biharmegyei, illetve nagyváradi történelmi Párizsunkról.

Nagyvárad város törvényhatósága ma ülést tart. Ezen az ülésen egy öt soros határozatban kimondhatják, hogy Párizs neve eltűnik a kis utcáról és valamely más alkalmas elnevezést adnak neki. Párizs elnevezést az utca lakói sem szívesen veszik. Ők is jobban szeretnék, sőt kívánják is, hogy a franciák fővárosára emlékeztető nevet megváltoztassák.

A törvényhatóságnak könnyű lesz megtalálni a város új nevét, hiszen Nagyvárad városának oly sok derék és érdemes polgára volt már, hogy nem kell sokáig keresni az alkalmas nevet, mely megörökítésre vár.

A vármegye elismerése a tisztviselőknek.

Fráter Barnabás értesítése.

Biharvármegyének szeptember havában tartott rendes évnegyedes közgyűlésén a számonkérőszék jelentése a törvényhatóság-mak általános elismerését vitta ki. A jelentésben ugyanis arról számolt be az alispán, hogy a tisztikar, mely a háboru folytán egyharmadra apadt le, teljesen kifogástalanul végezte feladatát. A háboru alatt a tisztviselők munkája meghatározódott. Ennek dacára egyetlen tisztviselőnek se volt restanciája. Ez a szép eredmény kizárólag annak tulajdonítható, hogy a tisztviselői kar minden erejét és igyekezetét megfeszítve végezte kötelességét.

A törvényhatóság a jelentés tudomásul vétele alkalmával háláját és elismerését nyilvánította a tisztviselőknek. Ugyanakkor utasította az alispánt, hogy a közgyűlés határozatáról megfelelően értesítse a tisztviselőket.

A határozat alapján Fráter Barnabás alispán tegnap a következő rendeletet intézet a tisztviselők tagjaihoz.

14777/1915 sz. Biharvármegye alispánjától.

Minden tisztviselő Urnak!

(t. i. azoknak, akik itthon vannak.)

A vármegye törvényhatósági bizottsága f. évi szeptember hó 15-én és következő napjain tartott rendes évnegyedes közgyűlésében 559-14777/915 kgy. sz. a. hozott határozata szerint, a számonkérő szék üléséről felvett jegyzőkönyvben foglalt adatokra nézve kimondotta, hogy a jegyzőkönyvben foglaltakat midőn tudomásul veszi, kötelességének ismeri, hogy a vármegye minden egyes tisztviselőjének elismerését és háláját kifejezi annak ügybuzgó tevékenységéért, hogy dacára annak mikép a tisztikarnak egy harmad része hadba vonult, s dacára annak, hogy a teendők lényegesen szaporodtak, fáradságot nem ismerve, az összes ügyeket tulfe-sített munkássággal intézték és intézik, miért is felkért engem, hogy erről a tisztikar minden egyes tagját megfelelően értesítem.

Miről címet a legnagyobb örömmel értesítem.

Nagyvárad, 1915 október hó 12.

Fráter Barnabás,
alispán.

* **Családi rum** vaniliával vagy ananász i zel literje K 320. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

..HIREK..

A szociális missziótársulat Nagyváradon.

Ha végig nézzük ezen társulatnak szikszói vagy budapesti kápolnáinak stílusát, ha tanulmányozzuk a missziós nővérek módszerét, ahogy nevelnek, előadnak és irnak, akkor látjuk, hogy mindebből bibliai egyszerűség, komolyság, élet és lélek árad. Ez nyújt kezességet, hogy a missziós nővérek városunkban való mai fellépése nem üres, hia szereplés, hanem az igazság és az apostoli lélek kiadásának ünnepe lesz. — Ezért a nagyvárad *Katholikus Nővédő Egyesület* minden tőle kitelhető buzgóságot kifejtett és áldozatot meghozott, hogy a Katholikus Kör fehér termét minél ünnepélyesebbé tegye, úgy a jelenlevők számbeli, mint erkölcsi súlyával.

A jelekből ítélve sikerült a közönségben nagyarányú érdeklődést felkelteni s nem csalódunk, ha előre figyelmeztetjük a közönséget, hogy idejében érkezzenek, aki helyet akar kapni, tekintettel arra, hogy sem belépő díj, sem fenntartott, sem számozott hely nincs.

Előadásokat tartanak *Rónai Paula* és *Petra* missziós nővérek; *Szilágyi Dózsa*, a Szociális Missziótársulat igazgatója, megnyitó- és záróbeszédet. Végül az orsolyiták tanítóképzőjének növendékeinek éneke. Az előadás kezdete ma és holnap is d. u. 5 órakor.

* **A vármegye rendkívüli közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósága a jövő héten rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés összehívását a vármegye részére küldött 12400 korona segély felosztása tette szükségessé. A segély felosztásának alapját még nem határozták el. Eddigi terv szerint a fizetések arányában a segélyből jutó százalék szerint szándékoznak kiosztani a rendkívüli kevés segélyt. Ugyancsak tárgyalni fogják az utbiztosok drágasági segély iránti kérelmeket is. Legfontosabb tárgya mégis a harmadik hadikölesön lesz a közgyűlésnek. A vármegye egy félmillió koronát akar jegyeztetni. A jegyzés igen könnyű feltételekhez van kötve. A vármegyének ugyanis alig kell valamely alapját igénybe venni, mert a félmillió koronára mindössze 65000 koronát kell befizetni, a többi összeget az ajánlattevő takarékpénztárak fizetik ki. A harmadik hadikölesön legnagyobb részét a pénzügyintézetek intézik. Ma ugyanis a takarékpénztárakban óriási pénzkészlet van, amit nem helyezhetnek ki. A betétek egy egy intézetnél oly horribilis tőkét képviselnek, hogy az azok után járó kamatokat alig tudják biztosítani a pénzügyintézetek. Ép ezért most kapva kapnak rajta, hogy a tőkéket jól jövedelmező üzletekbe fektessék. A hadikölesnél pedig jobb pénzmuvelet nem volt soha, érdeke tehát minden takarékpénztárnak, hogy minél nagyobb összeggel járuljon hozzá. Ez a körülmény már most sejtetni engedi, hogy a harmadik hadikölesön sikere a két előzőt jóval felül fogja mulni, Biharvármegye törvényhatóságánál is ez a mód tette lehetővé a félmillió korona jegyzését

* **Az Urak Mária Kongregációja** ma este fél hétkor tartja rendes összejövetelét.

* **Uj bibornokok.** Luganói tudósítónk táviratozza: XV. Benedek pápa a november 15-iki konzisztóriumban öt új biborost fog kinevezni. Az új biborosok: Scapinelli de Léguigne Rafael laodiceai érsek, bécsi nuncius, Fröhwrth András herableai érsek, müncheni nuncius, Ranuzzi de Bianchi Viktor tirusi érsek, az apostoli palota prefektusa (majordomusa), Valtra di Bonzo Teodor vercellii érsek és La Fontaine Péter velencei patriárka. Az egyház kancellárjává a 70 éves Cagianio de Azevedo Oktávián biborost fogja kinevezni a pápa. A belgiumi Tournai püspöki székét Croy Ferdinánd herceg, XIII. Leó pápa egykori titkos kamarása kapja. Amette bibornok, párici érsek holnap Rómába fog érkezni.

* **Bangha Béla előadásai** iránt városszerte óriási az érdeklődés; tegnap több mint ezer meghívót vittek szét a csoportvezetők a Népszövetségi Otthonból. A meghívók szétküldése folyamatban van; aki meghívóját meg nem kapná és arra igényt tart, forduljon illetékes csoportvezetőjéhez, illetve közvetlenül a Kath. Népszövetségi Otthonhoz. Azok a csoportvezetők, akik tegnap a meghívókat át nem vehették, szíveskedjenek ma a Népszövetségi Hitelszövetkezetben a meghívókért megjelenni.

* **Lajos Szalvátor főherceg gyászolása.** A hivatalos lap közli: Néhaj Lajos Szalvátor főherceg 5 es. és kir. fenségéért az udvari gyász legfelsőbb rendeltre hétfőtől 1915. évi október 18. tól kezdve tizenhat napon keresztül és pedig az első nyolc napon október 18. tól 25. ig bazárólag a mély és október 26. tól november 2. ig bazárólag a kisebb gyász viselendő.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király lovag *Fackh Leó* 7. huszárezredbeli őrnagynak az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadiakitménnyel adományozta. — A legfelsőbb dicsőség elismerés jutott osztályrészül ns. *Lukács Ernő* századosnak, ugyancsak a 7. huszárezredben. — Ugyanezen kitüntetés érte *Rupprecht Alfonz* 19. tábori tüzérezredbeli tartalékos századost a 12. hadosztály löszertelepénél.

* **Váradai Mór halála.** A nagyvárad *ügyvédi karnak* egyik régi, közbeesülésben állott tagja: *Váradai Mór* tegnap hajnalban Budapesten elhunyt. *Váradai Mór* az ügyvédi működés mellett évtizedeken át úgy a tanügy, mint a közgazdaság terén nagy tevékenységet fejtett ki. Elvülhetlen érdemeket szerzett mint a Kereskedelmi Csarnok titkára, majd jogtanácsosa, amely tisztelet 1869. év óta, tehát majdnem egy félszázadon át buzgó munkássággal töltötte be. Sokadt fáradság és nagy agilitást fejtett ki a nagyvárad felső kereskedelmi iskola létesítése és fejlesztése körül. Hosszu ideig a nagyvárad gázgyárnak volt jogi képviselője. Mint a felső kereskedelmi iskola tanára egyszerűzetten, ambícióval működött másfél évtizeddel hosszabb időn át a katedrán. Par évvel ezelőtt, midőn a Kereskedelmi Csarnok 40. évi fennállását ünnepelték, *Váradai Mór* is, mint egyik alapítót, nagy ovációkban részesítették, meleg szeretettel vették körül és arcképét megfestették. Az

utóbbi időben sokat gyengélkedett. Pár hónappal ezelőtt súlyos betegség támadta meg különben is gyenge szervezetét s Budapesten keresett gyógyulást, de az orvosi tudomány nem tudta visszaadni egészségét. Tegnap hajnalban kiszenvedett. A Kereskedelmi Csarnok épületére kitűzték a gyászlobogót s az egyesület külön gyászjelentést adott ki.

* **Sohasem hagyjuk el zászló sunkat — éljen a királyi Cselényi Pál** 101-ik gyalogezredbeli zászlós a Chyróv, Holovnya, Cserny és Homonna melletti, valamint más kisebb ütközetekben bátran és vitézül viselkedett. Az alája rendelt legénység parancsnokaként a szoros kötelelességteljesítés mértékét jóval meghaladó módon vette ki a küzdelemből részét. Az egyik összütközés előtt gyújtó beszédet tartott legénységéhez, amelynek hatása alatt emberei halálmegevetéssel indultak utána rohamra. Meg is kergették ekkor az ellenséget. A Czerenin melletti egyik ütközetben Cselényi zászlós kiváló bátorságával és fáradhatatlanságával tünt ki. Fagyos hideg meg hófúvás olyannyira elviselhetetlenné tette az időjárás zordságát, hogy a legénység közül többen meg is fagytak. Cselényi zászlós a nyílt barakban forró teát főzetett és saját thermospalackjában önmaga vitte az ellenség sűrű gránát-tüze dacára a rajvonalon a hótól szinte eltakart és meggémberedett legénységének. — Emberei erre mintegy új életre kelve egyszerűen kiáltották fel: „Sohasem hagyjuk el a zászlós urat, — éljen a király!” A derék zászlóst II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

* **Adományok.** Özv. Sal Ferenoné 10 K-t juttatott szerkesztőségünkbe a *Mária-lakra*. — *Gábrily Lajos* kanonok 40 K-t adományozott szerkesztőségünk utján a Nagyvárad *Kath. Nővédőegyesület*nek.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután *Oláh Lajos* építőmester temetése. Az elhunyt díszes ravatala a halász utcai házában volt felállítva, hol maszszív érekeporsóban, virágok és gyertyák között nyugodott az elhunyt példás családapa, a derék polgár. A temetésen megjelent az államépítészeti hivatal mérnöki kara, továbbá a helybeli iparosok, az elhunyt nagyszámú jóbarátai és tisztelői. A temetési szertartást *Imrik S. Zoltán* kanonok végezte segédlettel, mely után feltették a virágokkal borított koporsót a négyes fogatú, díszüveges halottas kocsi s megindult az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe, ahol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra az elhunytat. A koporsót remek koszorúk borították, a selyem szalagokon a következő feliratokkal: Felejthetetlen jó férj és édesapának — bánatos neje és gyermekei. Felejthetetlen jó kománknak — Szokoly József és neje. Szabó Péter és családja — utolsó üdvözlétül. Özv. Kasza Lajosné és családja — utolsó üdvözlétül. A viszontlátásig — a Szilassy család. Szeretett Lajos bácsinknak — Károly, Juliska és Bözsike. Szeretete jeléül — Tarbay család. Szeretett kománknak — Fazekas-család. Utolsó üdvözlétül — a nagyvárad *államépítészeti hivatal* tisztikara. Felejthetetlen jó barátunknak — Balogh János és családja. Utolsó üdvözlétül — a *Mogyoróssy* család. A jó Lajos bácsinak — a *Farkas* család. Öszinte részvéttel — özv. *Papp Imréné* és családja. Szeretet jeléül — *Iltu János* és neje. Utolsó üdvözlétül — az *Ötvös* család. Öszinte részvét jeléül — ifj. *Rácz János* és családja. Részvétünk jeléül — *Törös József* és neje. Részvéte jeléül — *Vorzsik Gyula* és családja. Utolsó üdvözlétül — *Kiss József* és családja. Részvétünk jeléül — *Nyitray Lajos* és családja. Igaz részvéttel — özv. *Kocsis*

Zsigmondné és családja. Utolsó üdvözlőtül — özv. Szabó Antalnén. Utolsó üdvözlőtül — Rajnáknak Antal és neje. Szeretett jó mesterünknek — Papp Kálmán és neje. Szeretett jelöl — id. Hóka Imre és neje. A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte.

* Aki magának rekvirált rezet. Tegnap egy rendőr a Vitéz-utcaról egy kis maszatot (nast) kísért fel a rendőrségre, mivel rézkilincseket királgatott megvétele, száma nézve 12 darabot. Szerepelt abban a csomóban a kilincsek mindenféle fajtája, sima, cifra külsejű, szóval amilyen kilincset a világon csak rekvirálni lehet. Mert a kis fiu rekvirálta, még pedig a saját számára. Először azt gondolták, hogy különféle házaknál tördelte le, de a vallatás során kiderült, hogy gazdájától Sz. lakatosmestertől lopta. A fiu különben rendkívül vészt, úgy hogy az anyja azt kérte a rendőrkapitánytól, hogy verjék meg minél jobban. Dr. Dayka kapitány tréfából elő is vette az asztalán levő orosz kancsukát s kissé erősen rásujtott a rekviráló inas tenyerére, de bizony annak még az arcizma sem rándult meg, úgy látszik, hogy hozzá van szokva a sors ilyenén megnyilvánuló csapásához.

* Adomány a beteg katonáknak. Bruck Miksa ur a beteg katonák céljaira 50 koronát juttatott, melytől nemes adományt köszönettel nyugtat a cs. és k. tartalékkórház parancsnoksága.

* Könnyet a halottnak — pálmát a hősnak! Adózzunk a „Névtelen hősök“ emlékének! A háború tartalma alatt immár másodszorban záródokolunk majd Minden szentek ünnepén és halottak napján szeretneink sírjához. Ez alkalomból a Katholikus Karitás „Könnyet a halottnak — pálmát a hősnak!“ felirással palmaágakat fog árusítani és Budapest központi temetőjében a „Névtelen hősök emlékére“ felállítandó síremlékre babérkoszorút óhajt helyezni. Mindkét mozgalom tiszta jövedelmét a hadbavonultak és elesett hősök hátramaradottainak javára fogjuk fordítani. Szeretettel kérünk mindenkit, hogy koszoru helyett vásároljon ez idén palmaágakat, mely darabonként 50 fillér, 1, 2 és 3 koronáért kapható (postadíj 70 fillér), nemzeti színű szalaggal van átkötve, igen izléses sirdisz. A „Névtelen hősöknek“ szánt koszoru babérlevelei 1 koronától kezdve válthatók meg. Bizonyára fog akadni sok lelkes hölgy, ki ezen mozgalmunkat magáévá teszi és kieszközli a temetőgondnokságnál a palmaárusítási engedélyt és a palmaágak árusításával sok didergő és éhező könnyet fogja felszáritani. A megrendeléseket kérjük mielőbb a Katholikus Karitás címére (Budapest, IV. Ferenciek tere 7. III. lépcső II. emelet) beküldeni, hogy a postai küldésben fennakadás ne történjék.

* Szánkákat bejelentése. A temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság 37514—1915. számú megkeresése alapján felhívom mindazon szánkatulajdonosokat, a kiknek teherszánka, személyszállító szánka és kézi szánka (ródlí avagy másféle szánka) van birtokukban, valamint a szánkakészítéssel foglalkozó kocsigyártó iparosokat, miszerint a birtokukban levő szánkákat számát és minőségét, valamint a minőség szerint azt, hogy a teherszánkáknak mennyi az önsúlya, a személyszállító szánka pedig egy avagy kétfogatú e, a város tanácsa katonai ügyosztályánál (Városháza II. emelet 32. számú szobába) a folyó évi október hó 30 ig mulhatatlanul jelentsék be. Egyben ugyanezen határidő alatti jelentkezésre hívom fel mindazokat az iparosokat és mesterembereket, akik szánka készítésével is szoktak foglalkozni, avagy annak készítéséhez is értenek. Végül megjegyezni kívánom, hogy a szánkáknak átvétele, illetve megvásárlása esetén alj- és oldaldeszkákkal kell ellátva lenniök. Nagyvárad, 1915. okt. 18. Rimler Károly, polgármester.

* Levelezőlapok a Vörös Kereszt egy évi működéséről. A Vörös-Kereszt többek óhajára a nemrég bemutatott vetített képekről levelező lapokat készített és ezúttal hívja fel mindazokat, kik ilyen képeket venni óhajtanak, hogy a Jobbkéz helyiségében jelöljék meg, hol és mely felvételekről akarnak képeket. A képek ára darabonként 60 fillér.

* Koszoru megváltás. Dallos Sándor koszoru megváltás címén Oláh Lajos építőmester elbunyta alkalmából a hadban elsettek árvaínak 5 koronát adományozott, amelyet rendeltetési helyére juttatunk.

* Bükkszásztűzifa prima, száraz kapható 100 cm. magas és 150 cm. széles méretekben termelt erdei méterenkénti 12 koronára 10 filléres árban. Kabaláspataki erdőekben Mezőtelegd mellett. Sternberg-cég Fugyivásárhely.

* Kiadó lakások. Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takaréknál.

Falusi fuvarosok az egész téli időnyre fuvarozásra felvétnének. Kapucinus-utca 19. sz.

* Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

* Nős, óvadékképes üzletvezető kerestetik a mezőbikácsi szövetkezethez, 90—110 kor. havi fizetéssel, lakás. Rokkant katonát is elfogadunk. Ajánlatok Szilágyi Antal tanítóhoz küldendők.

* Értesítés. A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátású hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

* Három liter Császádi rumot készíthet bárki pár perc alatt a Farkas-féle császádi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Császádi thea-kivonattal adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* A Nagyváradai Hitelbank rt nál jegyzett II. hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények beszoolgáltatása ellenében átvehetők.

* Zsuzsi kisasszony a Rákóczi-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Hár különlegességek.

* Kiadó november elsőjére Rákóczi ut 7. szám négy szoba fürdőszobával, Körös utca 16. sz. ötszobás modern ujlakás, Értekezni ott és Oláry I. cégnél

* Poloskairtó NOXIN biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* Hogyha megállnak a vonatok. Az utasoknál főleg katonaságnál töltetlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskiszervek, painok, kondenzált tej és tejpor, csokoládé, szardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány-féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kg. 3 Kor. 60 fill. Kicsinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzlettem a napokban megnyílik, kapható u. m. Sóshering, osszé, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Telire tea vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel

gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sósborszesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságoknak, külön ajánlat. Telefon sz. 635.

Legujabb táviratok.

A bécsi érsek a harangokat hadi célra adja.

Budapest, október 20. (Saját tudósítónktól) A bécsi érseki hivatal valamennyi plébániának meghagyta, hogy a nélkülözhető harangokat hadi célra adják.

Románia magatartása.

Budapest, október 20. (Saját tud.) A svájci lapok megerősítik a hírt, hogy Románia három héten belül határoz magatartásáról. A vezérkari főnök a királlyal több ízben tanácskozott.

Bukarestből jelentik: Romániában élénk diplomáciai tevékenység uralkodik. — Az antant képviselői megbeszélést folytattak Bratianuval. A szerb követet és Carb Pétert a királyhoz hívták.

Salandra kormánya megingott.

Budapest, okt. 20. (Saját tudósítónktól.) Milanóból jelentik: Salandra állása komolyan megrendült. Olyan kormány váltja fel, amely kevésbé lesz hű az antanthez.

Menekülnek a szerbek Üszkübből.

Budapest, október 20. (Saját tud.) Szalonikiból jelentik: Üszkübböt lakossága tömegesen elhagyja, miután a szerb hadvezetőség kijelentette, hogy a várost végződikig védeni fogja.

Tüntetés Budapesten. Bulgária mellett.

Budapest, okt. 20. (Saját tud.) Tegnap ezrekre menő tömeg fáklyákkal és katonazenével végig vonult az Andrássy-uton, ahol a török főkonzulátus előtt lelkesen tüntettek.

Innen az István uti bolgár főkonzulátushoz vonultak. A bolgár himnusz elénekélése után Havas Rezső üdvözlő beszédére Doreff Pancse bolgár főkonzul válaszolt. Éltette az ezeréves Magyarországot, mint jövő szomszédját a Nagy-Bulgáriának.

A magyar himnusz elénekélése után a bolgár főkonzul magyarul elszavalta himnuszunk első versszakát, mire a lelkes tömeg a szakadó esőben széteszlott.

A Nis-Szaloniki közti összeköttetés megszakadását a szerbek beismerik.

Budapest, október 20. (Saját tud.) Budapestről jelentik: A szerb kormány hivatalosan közölte a román kormánnyal, hogy a Nis-Szaloniki közti vasuti összeköttetés vasárnaptól kezdve megszakadt.

Juansikáj a kínai császár.

Budapest, október 20. (Saját tud.) Tokióból jelentik: Kínában a népszavazás eredményeként Juansikáját császárrá kiáltják ki.

Elhalasztották a védkötelezettség tárgyalását Angliában.

Budapest, október 20. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A védkötelezettség kérdésében a döntést 6 hétre elhalasztották. A kabinetben egy főnyi többség van a védkötelezettség ellen.

Az új dunamelléki ref. püspök eskütétele.

Budapest, október 20. (Saját tud.) Ma volt a Kálvintéri templomban a Petri Elek dunamelléki ref. püspök eskütétele.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Osüörtökön: Ártatlan Zsuzsi.

Pénteken: Kis gróf.

Szombaton: Lyon Lea.

Vasárnap délután: Zsuzsi kisasszony.

Vasárnap este: Lengyelvér.

Gyöngyi Jolán betegsége. A tegnap kibocsájtott színházi komüniké már jelentette, hogy osüörtökön a Varázskeringő helyett az Ártatlan Zsuzsi kerül színre, mert a Varázskeringő fő női szerepét játszó Gyöngyi Jolán beteg lett. A beteg művész azonban, mint értesülünk, Budapestre utazott, ahol már fel is lépett a Király színház színpadán. Ezzel a már megoldottnak látszó énekesnői kérdés ismét visszavetít előbbi reménytelen állapotába, jóllehet Erdélyi igazgató mindent elkövet, hogy kibontakozáshoz juthasson s ily irányban már több oldalról folytat tárgyalásokat, hogy társulatunk megfelelő énekesnőkkel legyen kiegészítve. Csúpan az illetékes művésznők nem keresik a kibontakozást reménytelen helyzetükből. Ugy látszik megvannak elégedve a Nagyváradon leartott sikerreikkel.

Ártatlan Zsuzsi. Gyöngyi Jolán betegsége folytán a Szigligeti színház vezetésége ma estére a hirdett Varázskeringő helyett az Ártatlan Zsuzsit tűzte műsora, a címszerepben Sz. Zsigmondy Annával.

IRODALOM

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) október 17-i száma a következő gazdag és bő tartalommal jelent meg: Kulturánk válsága. Andor József. Költemények: Ulica. Bodor Aladár. — Mint a jó pásztor. Kocsis László. — Fehős alkonyat. Sziny Lajos. — Csön desen uszok a kék vizeken. Szitnyai Zoltán. — Vilmuska. (Elbeszélés.) Boros Ferenc. — Sivatagban, őserdőben... (Regény.) Sienkiewicz-Bányai. — Lengyelek. Bárány Albert. — Bárány a kutban. (Elbeszélés.) Gyárfás Miklós. — Kultúra. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. Ezenkívül egész sokaságát közli az érdekes és aktuális képeknek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, I., Fehérvári ut 15/e. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatvány számot készsággel küld a kiadóhivatal.

TANÜGY

Magánvizsgálatok a polgári leányiskolában. Azon magántanulók, kik a karácsonyi időszakban az olaszii közs. polg. leányiskolában akarnak vizsgázni, adják be november 1-éig aláírt igazgatóság-hoz (Szigligeti u. 10. szám) 1 K bélyeggel ellátott, kir. tanfelügyelőséghez intézet kérvényeiket. Ehhez mellékeljék utolsó iskolai bizonyítványukat, születési anyakönyvi kivonatot és tartózkodási (községi) bizonyítványt. (Mellékelten 30 f. bélyeggel.) Nagyvárad, 1915. okt. 20. özv. dr Személy Kálmánné igazgató.

ZENE-ÉS MŰVÉSZET

Kerékjártó Duci hangversenye.

Nem nagyszámu, de előkelő, mértő és lelkes közönség előtt zajlott le tegnap Kerékjártó Duci hangversenye, melynek tisztá jövedelme a háboruban feldult tűzhelyek felépítésére fog fordítani. Kerékjártó Duci mint csodagyermek tűnt fel néhány év előtt, ma pedig, bár még a csodagyermekkorból most van kinövbőben, már kész művész-számba megy. Nemesak technikája tökéletes, hanem művészileg átérzi minden zeneszámát. Csak igazi nagy művészeknél található ez a biztos játék, az az előkelő tónus, a tehnikának az a minden irányu fejlettsége, mely tegnap Kerékjártó Duci közönségét állandó lelkes tapsokra ragadta. A mellett ez az egészen fiatal művész kitűnő zeneszerzőnek is bizonyult. Saját szerzeményei nem kisebb hatást arattak, mint művészi játéka. Nemesak a jövő, hanem már a jelen egyik legjelesebb magyar hegedűművészt volt alkalma tegnap Nagyvárad közönségének megismerni, hegedűművészt, akitől mint zeneszerzőtől is sokat várhatunk. A fiatal művészt zongorán Dienzl Oszkár kísérte az ő már ismert előkelő művészetével.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
23292—1915. szám

Hirdetmény

a tölgy- és fenyőkéreg (cser) készletek forgalomba hozatala tárgyában.

A rendőrkapitányi hivatal a m. kir. ministeriumnak 3462—1915 M. E. sz. rendelete értelmében a következőkre hívja fel a Nagyvárad város területén levő érdekeltek figyelmét.

1. Tölgy- és fenyőkéreg csak az alábbi rendelkezések szerint szabad forgalomba hozni.

2. Mindazok, kik tölgy vagy cser termelésével foglalkoztak, vagy ily árut má soktól szereznek, kötelesek bárhol található készletüket a „Magyar szent korona országainak bõripari központja” mint rt. cégnek (Budapest, V., Nádor utca 12.) a hatóságilag megállapított árak figyelembe vételével megvételre felajánlani.

Az ajánlatokat a fenti központtól kapható úrlapon kell megtenni október 20-áig. Az ajánlattevők ajánlata az ajánlat postára adásától számított 14 napig köti. Ha ezen ideig a központtól választ nem nyer, árujával szabadon rendelkezhetik. Ha a bõripari központ az ajánlatot elfogadja, az illető tulajdonos tartozik az elfogadástól számított 14 nap alatt a fenti központ által megjelölt helyre szállítani az árukat a bõripari központ költségére.

A szállítás a bõripari központ kívánságai szerint zsákokban vagy zsákolatlanul történik, a zsákokat a bõripari központ az illető rendelkezésére bocsátja.

Az eladó az árurol jegyzéket köteles készíteni, amelyen feltüntetendő az áru minősége és sulya, számla és a hivatalos fuvarlevél másolat.

Az ár 80%-át a központ azonnal megtéríti az eladónak, 20%-át pedig 8 nappal később.

Kivételt képeznek:

1. akinek 2500 kg. nál kevesebb készlete van, az nem köteles beszolgáltatni.
2. a bõrgyárosok v. timárok saját üzemük folytatására szükséges anyagokat felhasználhatják.

Az október hó 2. a előtti kötött ügyletek ezen rendelet szerint is érvényesek és teljesítendők, kivéve; ha bõrgyárosnak kell teljesíteni, ilyen esetben a teljesítésre a kereskedelmiügyi ministertől engedélyt kell kérni.

Bõrgyárosok, kik tölgy, kéreg v. cserkészletüket a bõripari központ útján óhajtják fedezni, előre látható szükségleteiket a bõripari központnak október hó 20-áig kötelesek bejelenteni.

Október 2. a után ezen anyagok fuvarozásához a keresk. minister ur engedélyre szükségese.

Jelen rendelet hatálya nem terjed ki az állam tulajdonába levő készletekre.

Aki a jelen rendeletben foglaltakat be nem tartja, a törvény értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedő pénzbüntetéssel sújtatik.

Nagyvárad, 1915. október 17.

Rendőrökaptány.

Olcsó és szép sirtkeresztek

cement alappal fejkák, sirtablak domborura préselt betűkkel kaphatók

Maár Lajos és Testvére lakatosoknál Teleky-u. 45.

Nagyvárad i fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad i fióküzletek :
Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi sasionra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.

fióküzleteiben.

Gyerményaink izéles kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveiték.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

23292—1915. szám.

Hirdetmény.

A tölgy és fenyőkéregért, a gubacsért valamint a tölgyfakivonatért követelhető legmagasabb árakról.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. minister 3464—1915. M. E. sz. rendelete értelmében tudomá-

sára hozza az érdekelteknek, hogy fenti anyagokról követelhető legmagasabb árakat feltüntető Belügyi Közlöny a rendőrkapitányi hivatal II. emelet 18. számú szobájában október hó 30 áig közszemlére lesz kitéve, mikor is d. u. 3—5 óráig bárki megtekintheti, és köteles az abban foglaltakhoz tartani magát.

Nagyvárad, 1915. október 17.

Rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

23292—1915. szám.

Hirdetmény.

a gubacs forgalomba hozatalára.

Nagyvárad város rendőr kapitányi hivatala a 3463—915. M. E. sz. rendelet értelmében a gubacs forzalomba hozatalát illetőleg felhívja a Nagyvárad város területén levő gubacs tulajdonosok figyelmét, hogy a gubacs forgalomba hozatalát illetőleg ugyanazon rendelkezések irányadók, amelyek a tölgy és fenyőkéregre nézve ezen hirdetmény kibocsájtásával egyidejüleg már közzététettek.

Aki ezen rendelkezéseket nem tartja be, hasonlóan az előző hirdetményhez képest 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 kor. pénzbüntetéssel sújtatik.

Nagyvárad, 1915. október 17.

Rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Köszönjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

Ma olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rendezés
részletek nélkül házhoz szállítjuk.

Egyén éjjel ügyeletes szolgáltat

Köszönetvessék ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Osztalok,

évlámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban

Főszereplő telefonja 55. szám